

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії,
в.о. ректора Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького
акад. НАМН України, професор

Борис ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 221 СТОМАТОЛОГІЯ

Галузі знань: 22 Охорона здоров'я

для вступників третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
на здобуття ступеня «Доктор філософії (PhD)»
в обсязі програми рівня вищої освіти магістра (спеціаліста)

Львів - 2023

Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні підготовки для здобуття освітнього і водночас першого наукового ступеня доктора філософії на основі ступеня магістра медицини

Розробники:

- Вовк Ю.В., д.мед.н., професор, завідувач кафедри хірургічної і ортопедичної стоматології ФПДО;
- Чухрай Н.Л., д.мед.н., професор, завідувач кафедри ортодонтії;
- Пупін Т.І., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри терапевтичної стоматології ФПДО;
- Колесніченко О.В., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри стоматології дитячого віку.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму складено відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки магістрів та спеціалістів за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Програмою передбачено проведення вступного випробування у формі співбесіди з наступних стоматологічних дисциплін:

- терапевтична стоматологія;
- ортопедична стоматологія;
- хірургічна стоматологія,
- дитяча стоматологія
- ортодонтія

Вибір дисциплін відповідає вимогам атестаційного контролю теоретичних знань фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» вищих медичних навчальних закладів III - IV рівнів акредитації зі спеціальності 221 «Стоматологія».

Вступник повинен продемонструвати знання з наступних стоматологічних дисциплін: «терапевтична стоматологія», «ортопедична стоматологія», «хірургічна стоматологія», «дитяча стоматологія», «ортодонтія».

Вступнику необхідно знати:

- основи організації стоматологічної допомоги населенню;
- перелік необхідного стоматологічного обладнання, інструментарію, матеріалів, медикаментів та нормативи їх використання, будову, принципи роботи та особливості експлуатації стоматологічного обладнання, техніку безпеки;
- принципи обстеження хворих, значення спеціальних та допоміжних методів дослідження, показання та протипоказання до їх призначення: симптоматику стоматологічних захворювань. їх діагностику і лікування;
- методи знеболювання щелепно-лицевої ділянки (загальні та місцеві) та показання до їх використання; методику операції видалення зубів, показання та протипоказання, ускладнення, їх профілактика та лікування;
- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування основних хірургічних стоматологічних захворювань та ушкоджень щелепно-лицевої ділянки;
- фармакодинаміку лікувальних засобів, які застосовуються в стоматології;
- показання до застосування фізичних факторів у лікуванні основних стоматологічних захворювань;
- принципи діагностики, лікування і профілактики стоматологічних захворювань;
- вплив стоматологічних матеріалів та зубних протезів на тканини ротової порожнини, профілактика та усунення патологічних процесів:
- принципи діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань ортопедичними, ортодонтичними, терапевтичними та хірургічними методами.

вміти:

- проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовуючи основні і допоміжні методи дослідження;
- проводити диференційну діагностику основних стоматологічних захворювань; застосовувати різні види знеболювання за показаннями;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику некаріозних уражень твердих тканин зуба;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику карієсу зубів та його ускладнень;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику захворювань пародонта;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику захворювань слизової оболонки порожнини рота;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань

профілактику хейлітів, аномалій та захворювань язика;

- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику невrogenних захворювань щелепно-лицевої ділянки;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику професійних уражень щелепно-лицевої ділянки;
- провести клінічне обстеження хворого з хірургічним стоматологічним захворюванням;
- діагностувати аномалії розвитку зубів, зубних рядів, щелеп та прикусу, деформації щелеп та обличчя;
- проводити ортопедичне лікування патології твердих тканин зуба;
- проводити ортопедичне лікування патологічного стирання зубів та його ускладнень; проводити ортопедичне лікування часткової відсутності зубів;
- проводити ортопедичне лікування вторинних деформацій зубних рядів та порушень оклюзійних співвідношень;
- проводити ортопедичне лікування повної відсутності зубів; проводити ортопедичне лікування захворювань пародонта;
- проводити ортопедичне лікування захворювань скронево-нижньощелепного суглоба, обумовлених порушеннями в зубощелепній системі;
- проводити ортопедичне лікування переломи щелеп;
- проводити ортопедичне лікування уроджених та набутих дефектів і деформацій щелепно-лицевої ділянки.

Перелік питань:

Невідкладні стани. Клінічна симптоматика та невідкладна допомога при загрозливих для життя станах в амбулаторній стоматологічній практиці.

1. Основні положення профілактики невідкладних станів у стоматологічній практиці. Загальні принципи надання невідкладної допомоги пацієнтам в стоматологічній практиці.
2. Тлумачення та практичне пояснення способів проведення невідкладної допомоги згідно міжнародного правила ABCDE.
3. Практичні етапи проведення крікоконікотомії в амбулаторній практиці роботи стоматолога. Інструментарій, послідовність, можливі ускладнення.
4. Поєднання медикаментозних препаратів для надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці та інтоксикації місцевим анестетиком в амбулаторній стоматологічній практиці.
5. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при втраті свідомості та судомному синдромі
6. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при гіпо- та гіперглікемічних станах.
7. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при підозрі на інфаркт міокарда, колапсі.
8. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при приступі гіпертензії та підозрі на інсульт.
9. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при синдромі гіпервентиляції та приступі бронхіальної асми.
10. Симптоматологія, різновиди, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при розвитку ангіоневротичного набряку та анафілактичного шоку.

Хірургічна стоматологія. Клінічні підходи та лікувальні алгоритми надання хірургічної стоматологічної допомоги хворим з хірургічними стоматологічними захворюваннями

1. Особливості проведення типової та атипової операції видалення зубів. Показання та протипоказання до операції видалення зуба.
2. Запальні процеси щелепно - лицевої ділянки та шиї. Розвиток одонтогенних запальних процесів. Класифікація запальних захворювань щелепно - лицевої ділянки.
3. Остеомієліт щелеп. Класифікація і форми остеомієліту щелеп. Класифікація клінічних форм одонтогенного остеомієліту.
4. Клініко - анатомічна характеристика абсцесів і флегмон щелепно лицевої ділянки. Принципи планування комплексної терапії у хворих з абсцесами та флегмонами щелепно - лицевої ділянки.

5. Діагностика специфічних запальних процесів у щелепно - лицевій ділянці. Методи диференційної діагностики і лікування специфічних запальних процесів у щелепно-лицьовій ділянці. Диференційна діагностика актиномікозу.
6. Порівняльна характеристика об'єктивних клінічних ознак та результатів лікування при одонтогенних і риногенних гайморитах. Ускладнення одонтогенного гаймориту.
7. Захворювання скронево - нижньощелепного суглоба. Патогенез змін у скронево - нижньощелепному суглобі (СНЩС) та жувальних м'язах при патологічних процесах зубощелепової системи. Клінічний індекс Гелькімо оцінки стану СНЩС. Схема лікування запальних та дистрофічних захворювань скронево - нижньощелепного суглоба. Клініко - анатомічна класифікація анкілозів СНЩС.
8. Захворювання слинних залоз. Шляхи проникнення інфекції у слинні залози. Класифікація захворювань слинних залоз. Особливості клінічного перебігу слиннокам'яної хвороби. Діагностика слиннокам'яної хвороби. Диференційна діагностика слиннокам'яної хвороби та лімфопетрифікатів , флеболітів.Схема лікування хворих на слиннокам'яну хворобу.Симптоми гіпофункції слинних залоз у порожнині рота. Клінічні ознаки ксеростомії. Клініка, діагностика та лікування хвороби Шегрена. Принципи лікування хвороб слинних залоз. Нориці слинних залоз. Лікування слинних нориць.
9. Неврогенні захворювання щелепно-лицевої ділянки. Класифікація прозопалгій. Діагностичні відмінності невралгій, які проявляються приступоподібними болями в ділянках лица.
10. Травми щелепно-лицевої ділянки. Класифікація ушкоджень зубів. Класифікація поранень та ушкоджень лица. Класифікація механічних пошкоджень обличчя у мирний час. Класифікація ушкоджень кісток обличчя. Класифікація невогнепальних переломів нижньої щелепи. Достовірні симптоми перелому кісток лица.Причини зміщення уламків.
11. Диференційно-діагностичні ознаки переломів верхньої щелепи. Переломи кісток носа. Переломи виличної кістки та орбітального-комплексу. Методи вправлення та закріплення уламків виличних кісток і виличних дуг з урахуванням класу перелому та характеру зміщення уламків.
12. Види асфіксії у щелепно - лицевих поранених і заходи боротьби з асфіксіями. Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях м'яких тканин і кісток щелепно -лицевої ділянки.
13. Доброякісні пухлини щелепно - лицевої ділянки. Класифікація новоутворень (Міжнародна гістологічна TNM класифікація пухлин порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки).Клініко - морфологічна класифікація пухлин слинних залоз. Класифікація первинних доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень щелеп. Класифікація твердих одонтом.
14. Ембріональні кісти та нориці обличчя, дна порожнини рота і шиї. Основні принципи діагностики та лікування передракових захворювань щелепно - лицевої ділянки. Поняття «онкологічна настороженість» в практичній роботі лікаря стоматолога та хірурга-стоматолога. Класифікація передракових змін червоної облямівки губ і слизової оболонки порожнини рота. Діагностика і лікувальна тактика при факультативних передраках шкіри лица. Діагностика і лікувальна тактика при облігатних передраках шкіри лица. Диференційна діагностика виразкових уражень щелепно - лицевої ділянки.

15. Злоякісні пухлини щелепно - лицевої області. Класифікація раку губи за системою TNM Стадії раку губи .Стадії раку язика. Стадії раку верхньої щелепи. Стадії злоякісних пухлин нижньої щелепи. Клінічні ознаки раку шкіри. Лікувально-профілактична тактика стоматолога при виявленні злоякісних новоутворів зубо-щелепової ситеми та щелепно-лицевої ділянки.

16. Реконструктивно-відновна хірургія щелепно-лицевої ділянки. Схеми закриття дефектів шкіри та слизової ротової порожнини, які мають вигляд геометричних фігур. Метод зустрічного обміну несиметричних трикутників фігур за А.А. Лімбергом. Подовження при несиметричність фігур з різними кутами. Найзручніші ділянки на поверхні тіла для застосування методики філатовського стебла. Показання до кісткової пластики щелепових кісток. Протипоказання до остеопластики нижньої щелепи. Види трансплантатів та імплантатів при проведенні реконструктивно-відновних втручань. Методика їх проведення. Ускладнення при їх проведенні.

Ортопедична стоматологія. Сучасна ортопедична стоматологічна діагностика, лікування та матеріалознавство при наданні кваліфікованої допомоги хворим з частковою та повною адентіями.

1. Функціональна анатомія зубощелепної системи. Біомеханіка жувального апарату. Функціональна перебудова жувальної системи при патології і після ортопедичного лікування.

2. Особливості обстеження зубощелепної системи в ортопедичній стоматології.

3. Ортопедичні методики в комплексному лікуванні хвороб тканин пародонта.

4. Особливості відновлення дефектів коронок зубів вкладками і вінірами. Методи виготовлення вкладок і вінірів.

5. Клініка дефектів коронок зубів та особливості їх відновлення штучними коронками. Ортопедичне лікування при повному дефекті коронок зубів (куксові та штифтові конструкції).

6. Особливості ортопедичного лікування часткових дистально обмежених дефектів зубних рядів мостоподібними конструкціями.

7. Особливості підготовки порожнини рота до протезування залежно від вибору конструкції протеза.

8. Особливості ортопедичного лікування при частковій і повній відсутності зубів знімними протезами, механізми адаптації до них. Корекція протезів. Особливості догляду за ортопедичними конструкціями і гігієна ротової порожнини під час користування.

9. Уявлення про сучасні технології виготовлення протезів Основні та допоміжні зуботехнічні матеріали.

10. Особливості клініки, діагностики й ортопедичного лікування при підвищеному стиранні зубів

11. Ортопедичні втручання при зубощелепних деформаціях.

12. Методи ортопедичного лікування хвороб скронево нижньощелепних суглобів. Реабілітація хворих.

13. Сучасні підходи до клінічного застосування дентальної імплантації при лікуванні пацієнтів з частковою та повною адентіями.

Терапевтична стоматологія

1. Сучасна концепція етіології і патогенезу карієсу.
2. Нові діагностичні методи обстеження карієсу.
3. Клініко-діагностична характеристика та диференційна діагностика карієсу.
4. Лікування та профілактика карієсу.
5. Помилки й ускладнення в діагностиці та на етапах оперативно-відновного лікування карієсу.
6. Основні етіологічні фактори запалення пульпи. Патогенез і патоморфологія пульпітів. Класифікація.
7. Клінічний перебіг, діагностика і вибір методу лікування пульпіту на основі патогенетичних особливостей різних форм запалення.
8. Помилки при діагностиці та під час лікування пульпітів. Їх запобігання та усунення.
9. Клінічні прояви, диференційна діагностика різних форм періодонтиту.
10. Показання та протипоказання до вибору методу терапії періодонтитів у дорослих. Алгоритми лікування.
11. Запобігання та усунення помилок в діагностиці та лікуванні періодонтитів.
12. Діагностика, лікування і профілактика некаріозних уражень зубів.
13. Сучасні відновлювальні та пломбувальні матеріали: склоіономерні цементи, композитні пломбувальні матеріали.
14. Адгезивні системи. Техніка реставрації.
15. Матеріали для заповнення корневих каналів зубів.
16. Етіологія та патогенез хвороб пародонта
17. Клініка, діагностика, диференційна діагностика хвороб пародонта.
18. Методи комплексного лікування хвороб пародонта.
19. Професійна та індивідуальна гігієна порожнини рота при хворобах пародонта.
20. Фізичні методи лікування хвороб пародонта.
21. Помилки й ускладнення в діагностиці та лікуванні хвороб пародонта.
22. Класифікація захворювань слизової оболонки порожнини рота. Елементи ураження.
23. Травматичні й виразково-некротичні ураження слизової оболонки рота.
24. Вірусні захворювання. ВІЛ-інфекція. СНІД.
25. Мікози слизової оболонки порожнини рота.
26. Алергічні хвороби (реакція негайного і сповільненого типу).
27. Багатоформна ексудативна еритема.
28. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит.
29. Зміни слизової оболонки рота при екзогенних інтоксикаціях.
30. Зміни слизової оболонки рота при системних хворобах і хворобах обміну.
31. Зміни слизової оболонки рота при дерматозах із аутоімунним компонентом (пухирчатка, пемфігоїд, червоний плесканий лишай, червоний вовчак, хвороба Дюринга).
32. Аномалії та хвороби язика.
33. Хвороби губ (хейліти).
34. Передракові захворювання слизової оболонки рота і червоної облямівки губ.

35. Фізичні методи в комплексному лікуванні хвороб слизової оболонки порожнини рота.
36. Сучасна фізіотерапія та діагностика в стоматології.
37. Електротерапія.
38. Масаж. Вакуум-терапія. Лікувальна фізкультура в стоматології.
39. Парафінолікування, озокеритолікування, грязелікування.
40. Кріотерапія в стоматології.
41. Ультразвукова терапія.
42. Лазеротерапія.
43. Водолікування.
44. Електродіагностика, лазерна діагностика карієсу. Апаратура. Техніка проведення.
45. Променева діагностика в стоматології.

Дитяча стоматологія

1. Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в дітей.
2. Значення факторів ризику в розвитку каріозного процесу в дітей різного віку.
3. Перебіг карієсу, особливості діагностики і лікування в різні вікові періоди в дітей.
4. Вибір пломбувального матеріалу, герметизація фігур.
5. Профілактика карієсу в дітей.
6. Помилки й ускладнення в діагностиці та лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів.
7. Діагностика, диференційна діагностика різних форм пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей.
8. Принципи лікування пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей.
9. Фізичні методи лікування пульпіту.
10. Клініка, діагностика, диференційна діагностика гострих і хронічних форм запалення періодонта постійних і тимчасових зубів у дітей.
11. Принципи лікування періодонтиту тимчасових і постійних зубів у дітей.
12. Помилки й ускладнення лікування періодонтиту, запобігання та їх усунення.
13. Некаріозні ураження. Діагностика, лікування і профілактика.
14. Значення факторів ризику хвороб тканин пародонта в дітей.
15. Клініка, діагностика, диференційна діагностика хвороб тканин пародонта в дітей.
16. Методи лікування хвороб тканин пародонта в дітей.
17. Фізичні методи лікування хвороб тканин пародонта.
18. Залежність розвитку хвороб слизової оболонки рота в дітей залежно від вікових особливостей її структури.
19. Класифікація хвороб слизової оболонки порожнини рота.
20. Ушкодження слизової оболонки ротової порожнини.
21. Вірусні хвороби слизової оболонки рота.
22. Прояви гострих вірусних інфекцій на слизовій оболонці ротової порожнини.
23. Грибкові хвороби.
24. Алергічні хвороби слизової оболонки.

25. Зміни слизової оболонки порожнини рота при деяких системних і специфічних хворобах.
26. Аномалії та самостійні хвороби язика і губ.
27. Санація і диспансеризація дітей у стоматології.
28. Особливості видалення зубів у пацієнтів дитячого віку.
29. Профілактика, діагностика і лікування вроджених вад розвитку щелепно-лицьової ділянки в дітей.

Ортодонтія

1. Організація ортодонтичної допомоги дітям, підліткам і дорослим. Головні епідеміологічні та статистичні показники. Диспансеризація в ортодонтії.
2. Психологічна підготовка та психотерапія в комплексному лікуванні зубощелепних аномалій та деформацій.
3. Розвиток зубощелепного апарату в пренатальному періоді. Формування зубощелепного апарату в постнатальному періоді.
4. Морфофункціональна характеристика фізіологічного прикусу в різні вікові періоди.
5. Сучасні уявлення про чинники ризику та патогенез зубощелепних аномалій.
6. Основні класифікації зубощелепних аномалій. Переваги та недоліки.
7. Особливості діагностики зубощелепних аномалій (клінічний метод, фотометрія, функціональні методи, біометрія діагностичних моделей щелеп, рентгенологічні методи).
8. Основні методи лікування та профілактики зубощелепних аномалій та деформацій.
9. Особливості клініки, лікування і профілактики аномалій окремих зубів та діастем залежно від віку.
10. Характер місцевих порушень при аномаліях зубних рядів. Методи лікування і профілактики.
11. Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики сагітальних аномалій прикусу в різні вікові періоди прикусу в різні вікові періоди. Планування лікування залежно від форми патології та віку пацієнта.
12. Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики вертикальних аномалій. Планування лікування залежно від віку пацієнта.
13. Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики трансверзальних аномалій прикусу залежно від віку.
14. Тактика ортодонтичного лікування підлітків і дорослих. Показання до використання еджуайз-техніки.
15. Особливості ортопедичного лікування зубів і зубних рядів у дітей і підлітків.
16. Характер порушень при травмах зубів і щелеп у дітей, особливості їх ортопедичного лікування.
17. Морфофункціональні зміни зубощелепного апарату при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп. Стоматологічна реабілітація хворих.
18. Порушення мовлення при патології прикусу, методи корекції.
19. Методи і засоби профілактики зубощелепних аномалій та деформацій у різні вікові періоди.
20. Особливості гігієни порожнини рота за наявності ортодонтичних конструкцій у порожнині рота.

ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВАНИХ ТЕМ РЕФЕРАТИВ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ В СПРАНТУРУ

Невідкладні стани в практичній роботі стоматологів

1. Невідкладна допомога стоматолога при гострих запальних процесах зубо-щелепової ділянки в амбулаторно-поліклінічних умовах.
2. Невідкладна допомога стоматолога при кровотечах з лунок після видалення зубів.
3. Невідкладна допомога стоматолога при епілептичному нападу у пацієнта в стоматологічному кабінеті.
4. Невідкладна допомога стоматолога при гіпо- та гіперглікемічних станах під час стоматологічного втручання.
5. Основні засади профілактики невідкладних станів в практичній роботі лікарів-стоматологів.
6. Патогенез, клінічна симптоматологія та невідкладна допомога при маніфестації приступу стенокардії в амбулаторній стоматологічній практиці.
7. Невідкладна допомога стоматолога при розвитку інфаркта міокарда у пацієнтів в стоматологічному кабінеті.
8. Вплив лікувальної позиції пацієнтів у стоматологічному кріслі на артеріальний тиск, частоту пульсу та дихання при наданні невідкладної допомоги пацієнтам.
9. Невідкладна допомога стоматолога при різкому підвищенні артеріального тиску у пацієнта.
10. Основні правила проведення невідкладної допомоги за міжнародною схемою ABCD.
11. Невідкладна допомога стоматолога при появі ознак ангіоневротичного набряку та анафілактичного шоку.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Усенко Л.В. Основи інтенсивної терапії. Укрмедкнига, Тернопіль, 2002, с.328.
2. Купновицька І.Г., Кононенко Ю.Г., Нейко Н.В., Рожко М.М. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога. Винниця. Нова книга, 2010, с.4-271.
3. Панчишин М., Готь І., Масний З. Невідкладні стани у стоматологічних хворих. — Львів: Галдент, 1998. — 32 с.
4. Глушко Л. В., Волошинський О. В., Тітов І. І. Алгоритми надання невідкладної допомоги у критичних станах. — Вінниця, 2004. — 208 с.
5. Наказ МОЗ України № 24 від 17.01.2005 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Медицина невідкладних станів».
6. Наказ МОЗ України № 34 від 15.01.2014 «Про затвердження та провадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».
7. Швед М.І., Гудима А.А., Геряк С.М. та ін. Екстрена медична допомога: посібник – Тернопіль: ТДМУ, 2015 – 420 с.
8. Алгоритм экстренной медицинской помощи при неотложных состояниях на догоспитальном этапе. Луганск, 2000.
9. Бунятян А.А. Справочник по реаниматологии и анестезиологии. -М.: Медицина, 2006. 272 с.
10. Довідник з медичної допомоги на догоспітальному етапі (за редакцією І. С. Зозулі). Київ, “Здоров’я”, 2004.
11. Ковальчук Л.Я., Гнатів В.В., Бех М.Д і ін. Анестезіологія реанімація та інтенсивна терапія невідкладних станів. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 324 с.
12. Москаленко В. Ф., Рошчін Г. Г., Нацюк М. В. та ін. Стандарти надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі за протоколами. В кн.: Проблеми військової охорони здоров’я. Київ, 2005, с. 293 – 297
13. Сафар П. Сердечно-легочно-мозговая реанимация /Пер. с англ. - М.: Медицина, 2004. Костюченко А.Л. Угрожающие состояния в практике врача первого контакта: Справочник. – С.Пб., 1998.
14. Плам Ф., Позер Дж.Б. Диагностика ступора и комы. –М.: Медицина, 1986. 543 с.
15. Сафар П., Бичер Дж. Сердечно-легочная и церебральная реанимация: Пер. с англ. – 2-е изд. – М.: Медицина, 1997. – 484 с. [1]
16. Синдромная терапия экстремальных состояний в инфектологии (учебное пособие) / Е.П. Курапов, К.Е. Минина и др. – Донецк, 1995. [1]
17. Соринсон С.Н. Неотложные состояния у инфекционных больных. – Л.: Медицина, 1990. –

251 с.

18. Шок: терминология и классификация. Шоковая клетка. Патопфизиология и лечение / Под ред. Ю. Шутеу и др. – Бухарест, 1991 . – 600 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Malamed SF. Back to basics: Emergency medicine in dentistry. J Calf Dent Assoc 1997; 25(4):285-286,288- 294.
2. Malamed SF. Medical Emergencies in the Dental Office. 7th ed. St Louis: Mosby; 2015. [SEP]
3. Uyamudu, Odai CD. A review of Medical emergencies in dental practice. Orient Journal of Medicine. 2012; 24: 3-4.
4. Greenwood M. Medical emergencies in the dental practice. Periodontol 2008; 46:27-41. [SEP]
5. Haas AD. Extent of Treatment by the Dentist. Journal of Japanese Dental Society of Anesthesiology 2005; 33:153–157. [SEP]
6. Dental Council of New Zealand. New Zealand: Practice standard for Medical Emergencies in Dental Practice. c2005-2006 [updated 2008 January; amended by committee on 2014 Sep; cited 2017 Mar]. Available from: www.dcnz.org.nz. [SEP]
7. Jevon P. Basic Guide to Medical Emergencies in the Dental Practice. 1st ed. UK: Wiley – Blackwell; 2010. [SEP]
8. Greenwood M, Corbett I. Dental Emergencies. 1st ed. West Sussex (U.K): Wiley – Blackwell; 2012. Available from: <https://dentalbooks-drbassom.blogspot.com> [SEP]
9. Emergencies. In: Scully C, Cawson RA. Medical Problems in dentistry. 7th ed. Churchill Livingstone: 2014. 1-19.
10. Prasad KD, Hegde C, Alva H, Shetty. Medical and dental emergencies and complications in dental practice and its management. Journal of Education and Ethics in Dentistry 2012; 2 (1): 13-19.

Хірургічна стоматологія

1. Загальні та місцеві ускладнення під час та після проведення операції видалення зуба.
2. Локалізація інфекційно-гнійних процесів обличчя та шиї і шляхи їх поширення.
3. Диференційна діагностика клінічних форм хронічного одонтогенного остеомиєліту щелеп.
4. Принципи планування комплексної терапії у хворих з абсцесами та флегмонами щелепно - лицевої ділянки.
5. Схеми сучасних методів лікування актиномікозу щелепно - лицевої ділянки.
6. Клінічно-рентгенологічна характеристика клінічних ознак та результатів лікування при одонтогенних і риногенних гайморитах.
7. Клінічно-рентгенологічні паралелі при захворюваннях СНЩС. Диференційна діагностика захворювань СНЩС, які найчастіше зустрічаються в стоматологічній практиці.
8. Клінічно - морфологічна та функціональна характеристика уражень при хворобі Шегрена. Офтальмологічні та стоматологічні ознаки хвороби Шегрена в залежності від стадії захворювання.
9. Клінічно визнані варіанти оперативного закріплення уламків нижньої щелепи кістковими швами.
10. Види швів при пораненнях обличчя. Ускладнення при ушкодженнях щелепно - лицевої ділянки. Класифікація вогнепального остеомиєліту щелеп.
11. Диференційна діагностика доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворів щелеп
12. Діагностика і лікувальна тактика при передракових захворюваннях органів порожнини рота.
13. Визначення ступеня розповсюженості раку ротоглотки за системою TNM. Клініко - морфологічна класифікація злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки.
14. Оперативні методи пластичного закриття дефектів м'яких тканин та кісток.
15. Основні біоматеріали та особливості їх загоєння, які використовуються для керованої тканинної регенерації при дефектах і деформаціях щелепно-лицевої ділянки пацієнтів.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бернадський Ю.И. Основы щелепно-лицевой хирургии і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003.- 512 с
2. Бернадский Ю.И. – Травматология и восстановительная хирургия челюстно-лицевой области.-Киев: Вища школа. 1999.-389 с.
3. Маланчук В. О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. / Маланчук В. О. — К. : Здоров'я, 2011. — 424 с. Тимофеев О. О. Щелепно-лицева хірургія. / О. О. Тимофеев.

- К. : Медицина, 2011. — 792 с.
4. Стоматологія надзвичайних ситуацій з курсом військової стоматології: [підруч. Для студентів ВМНЗ III-IV рівнів акредитації] / Г.П.Рузін, В.П.Голік, О.В.Рибалов, С.Г.Демяник. – Харків: Торнадо, 2006. – С. 99-162, 206-222. 8.
 5. Неотложная диагностика и лечебная тактика в ургентной хирургии: учебное пособие для студ. мед. ВУЗов и врачей-интернов / под ред. В.Д.Шейко – Полтава, 2007. – С. 34-38, 43-44. Ускладнення травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки: навч.-метод. посіб. для студ. стомат. факульт. вищих мед. навч. закладів IV рівнів акредитації та інтернів-стоматологів / Рибалов О.В., Ахмеров В.Д. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс»», 2011. – С. 111-115.
 6. Горішний Б.М., Рибалов О.В., Саяпіна Л.М. – Щелепно-лицева хірургія екстремальних ситуацій: Навчальний посібник для студентів та лікарів-інтернів стоматологів.-Полтава, 2000.-221с.
 7. Ломницький І.Я. Основи хірургічної стоматології.- Львів: Галдент, 2008. – 152 с.
 8. Митченко В.І., Панькевич А.І. Пропедевтика хірургічної стоматології. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004.
 9. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник у 2 т. За редакцією В.О. Маланчука. – К.: ЛОГОС, 2011.
 10. Маланчук В.О., Чепурний Ю.В. Травматичні пошкодження орбіти і сльозовідвідних шляхів. – Біла церква: ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2014. – 176 с.
 11. Маланчук В.А., Маммедов Э.А. Непосредственная дентальная имплантация – К.: ЦСТРІ, 2008. – 154 с.
 12. Маланчук В.А., Бродецкий И.С. Остеомиелит челюстей у больных на фоне наркотической зависимости. – К.: Москаленко О.М., 2013. – 268 с.
 13. Маланчук В.О., Крищук М.Г., Копчак А.В. Імітаційне компютерне моделювання в щелепно-лицевій хірургії. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2013. – 231 с.
 14. Маланчук В.О., Копчак А.В. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні ураження щелепно-лицевої ділянки та шиї / Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – 320 с. (укр., рос.).
 15. Block, M.S., 2004. Treatment of the single tooth extraction site. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 16 41–63.
 16. Cardaropoli, G., Araujo, M. and Lindhe, J., 2003. Dynamics of bone tissue formation in tooth extraction sites: an experimental study in dogs. *Journal of Clinical Periodontology*, 30 809–18.
 17. Misch, C.M., 2011. Maxillary autogenous bone grafting. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 23, 229–38.
 18. Peterson, L.J., 1993. Contemporary management of deep infections of the neck. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 51 226–31.
 19. Ellis, E., Muniz, O. and Anand, K., 2003. Treatment considerations for comminuted mandibular fractures. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 61, 861.
 20. Bell, R.B. and Al Bustani, S., 2012. Management of orbita fractures. In: S.C. Bagheri, R.B. Bell and H.A. Kahn, eds *Current therapy in oral and maxillofacial surgery*. Philadelphia Elsevier.
 21. Tessier, P., 1973. The conjunctival approach to the orbital floor and maxilla in congenital malformation and trauma. *Journal of Maxillofacial Surgery*, 1(1), 3–8.
 22. Larsen, P.E., 2004. Reconstruction of the alveolar cleft. In M Miloro, ed. *Peterson's principles of oral and maxillofacial surgery* London: B.C. Decker. Pp. 859–70.
 23. Carlson, E., 2012. Parameters of care: clinical practice guidelines for oral and maxillofacial surgery—temporomandibular joint surgery (AAOMS ParCare 2012). *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 70 (Suppl. 3), e204–31.
 24. Shah, J., 2003. *Head and neck surgery and oncology*. 3rd ed St.Louis, MO: Mosby.
 25. Ghali, G.E. and Harris, C.M., 2007. Cosmetic surgery considerations in the female patient. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 19, 235–44.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дудко Д.В., Макареня В.В. Лечебная физкультура в стоматологии. – К.: Здоровье, 1982. – 95 с.
2. Маллабиу Г.А., Орлов В.С. Физические лечебные средства в стоматологии. -Л.: Медицина, 1973. - 143 с.
3. Вовк В.Ю., Вовк Ю.В.Результати реконструктивного відновлення після екстракційних дефектів коміркових відростків щелеп за допомогою кальцій фосфатних біоматеріалів і титанових мембран.Современная стоматология , 2012 , No4 , с . 104-110 .

4. Вовк В.Ю. Об'ємна реконструкція кістковотканинних дефектів коміркових відростків щелеп алопластичними остеотропними біоматеріалами . Автореф . дис . канд . мед . наук. Львів , 2013.16 с .
5. Пачес А.И. Опухоли головы и шеи . - М .: Медицина , 1998. - 386 с . 12.
6. Рузин Г.П. , Бурых М.П. Основы технологии операций в хирургической стоматологии и челюстно - лицевой хирургии . - Х. , 2000. – 291 с.
7. Солнцев А.М. , Колесов В.С. , Колесова Н.П. Заболевания слюнных желез . - К .: Здоров'я , 1991. - 328 с
8. Панчишин М., Готь І., МаснийЗ..Невідкладні стани в стоматологічній практиці . - Львів , 2004 б.
9. Діагностика та допомога при невідкладних станах . Методичні вказівки / Заболотний Т.Д. , Шириханова І.Ю. , немеш О.М.ЛДМУ Львів /
10. Колесов А.А. , Воробьев Н.Ю. , Каспарова Н.Н. Новообразования мягких тканей . — К .: Здоров'я , 1991. - 312 с . 12.
11. Apostolakis, D., 2012. The anterior loop of the inferior alveolar nerve: prevalence, measurement of its length and a recommendation for interforaminal implant installation based on cone beam CT imaging. *Clinical Oral Implants Research*, 23, pp. 1022–30.
12. Chan, H-L., 2010. Significance of the lingual nerve during periodontal/implant surgery. *Journal of Periodontology*, 81, pp. 372–7.
13. Ghaemina, H., 2009. Position of the impacted third molar in relation to the mandibular canal: diagnostic accuracy of cone beam computed tomography compared with panoramic radiography. *International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 38, pp. 964–71.
14. Janfaza, P., 2011. *Surgical anatomy of the head and neck*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
15. Kim, S.T., 2009. Location of the mandibular canal and topography of its neurovascular structures. *Journal of Craniofacial Surgery*, 20, pp. 936–9.
16. Levine, M.H., 2007. Location of inferior alveolar nerve position: a clinical and radiographic study. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 65, pp. 470–74.
17. Caccamese, J.F. and Coletti, D.P., 2008. Deep neck infections: clinical considerations in aggressive disease. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 20, 367–80.
18. Flynn, T.R., 2000. Surgical management of orofacial infections. *Atlas of Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 8, 77–100.
19. Jayasekera, B.A.P., Dale, O.T. and Corbridge, R.C., 2012. Descending necrotizing mediastinitis: a case report illustrating a trend in conservative management. *Case Reports in Otolaryngology*, 2012, 1–4.
20. O’Ryan, F., Diloreto, A., Barber, D. and Bruckner, R., 1988 Orbital infections: clinical and radiographic diagnosis and surgical treatment. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery* 46, 991–97.
21. Osborn, T.M., Assael, L.A. and Bell, R.B., 2008. Deep space neck infection: principles of surgical management. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 20, 353–65.
22. Krakowiak, P.A., 2011. Alveolar osteitis and osteomyelitis of the jaws. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 23, 401–13. ^[1] _[SEP]
23. Alpert, B., Tiwana, P.S. and Kushner G.M., 2009. Management of comminuted fractures of the mandible. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 21, 185.
24. Gibbons, A.J. and Breederveld, M.R.S., 2011. Use of a custom designed external fixator system to treat ballistic injuries to the mandible. *International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 40, 103.
25. Li, Z. and Li, Z.B., 2011. Clinical characteristics and treatment of multiple site comminuted mandible fractures. *Journal of Cranio-Maxillo-Facial Surgery*, 39, 296.
26. Pereira, C.C., Leticia dos Santos, P., Jardim, E.C., Júnior, I.R. Shinohara, E.H. and Araujo, M.M., 2012. The use of 2.4 mm locking plate system in treating comminuted mandibular fracture by rearm. *Cranio-maxillofacial Trauma Reconstruction* 5, 91.
27. Fraioli, R.E., Branstetter, B.F. 4th and Deleyiannis, F.W., 2008. Facial fractures: beyond Le Fort. *Otolaryngologic Clinics of North America*, 41(1), 51–76.
28. Mehta, N., Butala, P. and Bernstein, M.P., 2012. The imaging of maxillofacial trauma and its pertinence to surgical intervention. *Radiologic Clinics of North America*, 50(1), 43–57.
29. Mesleman, D. and Kellman, R.M., 2012. Recent advances in fixation of the craniomaxillofacial skeleton. *Current Opinion in Otolaryngology and Head and Neck Surgery*, 20(4), 304–9.
30. Bailey, J.S. and Goldwasser, M.S., 2004. Management of zygomatic complex fractures. In *Peterson's principles of oral and maxillofacial surgery*. Hamilton, ON: BC Decker Inc. Pp.445–62.
31. Ellis, E. and Zide, M.F., 2006. Transconjunctival approaches. *Surgical Approaches to the Facial*

- Skeleton, 41–64.
32. Tessier, P., 1969. Surgical widening of the orbit. *Annales de Chirurgie Plastique et Esthétique*, 14(3), 207–14.
 33. Tang, W., Feng, F., Long, J., Lin, Y., Wang, H., Liu, L. and Tian, W., 2009. Sequential surgical treatment for panfacial fractures and significance of biological osteosynthesis. *Dental Traumatology*, 25, 171–75.
 34. Rovak, J.M., 2004. Surgical management of facial nerve injury. *Seminars in Plastic Surgery*, 18, 23–29.
 35. Stal, S., Brown, R.H., Higuera, S., Hollier, L.H., Jr., Byrd, H.S. Cutting, C.B. and Mulliken, J.B., 2009. Fifty years of the Millard rotation-advancement: looking back and moving forward. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 123, 1364–77.
 36. Niamtu, J., 2009. Complications in fillers and botox. *Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America*, 21, 13–21.
 37. Terella, A.M. and Wang, T.D., 2013. Technical considerations in endoscopic brow lift. *Clinics in Plastic Surgery*, 40, 105–15.
 38. Tasman, A-J., 2007. Rhinoplasty—indications and techniques *GMS Current Topics in Otorhinolaryngology—Head and Neck Surgery*, 6, Doc09.
 39. Ellis, E. and Zide, M.F., 2006. *Surgical approaches to the facial skeleton*. 2nd ed. Philadelphia: Lippincott, Williams & Wilkins.
 40. Robbins, K.T., Clayman, G., Levine, P.A., Medina, J., Sessions, R., Shaha, A. and Som, P., 2002. Neck dissection classification update: revisions proposed by the American Head and Neck Society and the American Academy of Otolaryngology—Head and Neck Surgery. *Archives of Otolaryngology—Head and Neck Surgery*, 128 (7), 751–8. Baker, S.R., 2007.

Ортопедична стоматологія

1. Функціональна перебудова жувальної системи при патології і після ортопедичного лікування.
2. Оклюзія, її різновиди види і фактори розвитку оклюзіопатій.Способи корекції оклюзійних співвідношень при проведенні незнімного та знімного протезування.
3. Сучасні методики виготовлення керамічних коронок та естетичних вінірів та оклюзійних накладок.Люмініри,методика виготовлення та показання для застосування при дефектах твердих тканин зубів пацієнтів.
4. Куксо-кореневі вкладки та ендокоронки.методики виготовлення,етапність застосування в клінічній практиці та порівняльна характеристика.
5. Сучасні різновиди мостовидних протезів,які використовуються для заміщення дефектів зубних рядів.Переваги та недоліки мостовидного протезування.Біомеханічні аспекти функціонування незнімних мостоподібних протезів.
6. Показання для передпротезної підготовки тканин ротової порожнини до незнімного та знімного протезування.
7. Сучасне обґрунтування практичного використання часткових пластинкових протезів в стоматологічній практиці.
8. Дюгові протези та їх основні конструктивні та клінічні складові.Особливості клінічного розташування дуги та металевого базису при застосуванні дюгових протезів на верхній та нижній щелепах.
9. Правила проведення паралелометрії,її призначення та методика проведення при протезуванні дюговими протезами.Характеристика основних опорно-утримуючих кламерів,які застосовуються в дюговому протезуванні.
10. Ортопедичні способи протезування при генералізованому патологічному стиранні твердих тканин зубів верхньої та нижньої щелеп.
11. Ортопедичне лікування дефектів зубних рядів верхньої та нижньої щелеп за допомогою дентальних імплантатів.Правила оклюзійної корекції протезних конструкцій на дентальних імплантатах.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Основи стоматологічної діяльності : організаційно - правові , гігієнічні , деонтологічні : навчально - довідковий посібник для студентів стомат . фак . вузів , лікарів - інтернів , магістрантів , клінік . ординаторів , лікарів практичної охорони здоров'я / підгот .: Віталій Федорович Москаленко , Василь Гаврилович Бардов , Владислав Олександрович Маланчук та ін .: під заг . ред . В.Г. Бардова ; МОЗУ , НМУ , УМСА . - Вид . 2 - ге . - Вінниця : Нова книга , 2011. - 439 с.
2. Основы деонтологии в стоматологии : [пособие для студентов и врачей] / Геннадий Петрович Рузин , Юрий Федорович Григорчук , Виктор Павлович Голик ,

- Анатолій Николаевич Зосимов ; [под ред . Г.П. Рузина] . - Винница : Нова книга , 2008. - 118 с .
3. Біда В.І., Клочан С.М. Заміщення дефектів зубних рядів сучасними конструкціями знімних протезів. – Львів, 2009. – 152с.
 4. Біда В.І. Патологічне стирання твердих тканин зубів та основні принципи його лікування // Навчально-методичний посібник. – Київ. – 2002. – 93с.
 5. Біда В., Павленко М., Біда О. Мостоподібні конструкції зубних протезів. – Львів.: Галдент, 2007. – 83с.
 6. Гризодуб В.И. , Жуков К.В. Сенсibiliзация к базисным акриловым пластмассам у пациентов , пользующихся съёмными пластиночными протезами / В.И. Гризодуб , К.В. Жуков // Український стоматологічний альманах . – 2001. – № 6. – С. 54-55 .
 7. Дворник В.М. Особливості визначення висоти центральної оклюзії у хворих із прикусом , що знижується / В.М. Дворник // Український стоматологічний альманах . 2006. - № 1. - С.28-31 .
 8. Рубаненко В'ячеслав Васильович Ортопедична реабілітація хворих на патологічне стирання зубів : [навчальний посібник для студ . вищ . мед . на вч . закл . IV рівнів акредит . та лікарів стоматологів - ортопедів] / В'ячеслав Васильович Рубаненко , Валентин Миколайович Дворник ; МОЗ України , ЦМК , УМСА . - Полтава : АСМІ , 2007. - 91 с .
 9. Технологія виготовлення щелепно - лицевих конструкцій : [підручник для студ . вищ . мед . (фарм .) навч . закладів I - III рівнів акредитації] / Петро Семенович Фліс , Антоніна Захарівна Власенко , Алла Миколаївна Бібік , Катерина Даниїлівна Іожиця . - К .: Медицина , 2010. - 246 с .
 10. Хватова В.Л. Диагностика и лечение нарушенной функциональной окклюзии . Руководство . – Н.Новгород : Изд - во НГМА . 1996. 276 с .
 11. Хегенбард Э.А. Воссоздание цвета в керамике . Берлин : Изд - во « Квинтэ ссенция » ; 1993 ; 109 с .
 12. Румянцев Виталий Анатольевич Наностоматология / Виталий Анатольевич Румянцев . - М .: МИА , 2010. - 185 с
 13. Справочник по дентальной имплантологии : пер . с нем . / Клаудио Какачи , Йорт Нейгебауэр , Андреас Шлегел , Франк Сэйдел . М .: МЕДпресс информ , 2009. - 207 с .: ил . - Пер.изд .: Orale Implantologie / Casaci , Claudio , Neugebauer , Jorg , Schlegel , Andreas . - Stuttgart , 2006.
 14. Каламкарров Х.А. Избранные лекции по ортопедической стоматологии : руководство для врачей /Х.А . Каламкарров . — М .: МИА , 2007. – 58 с . Аболмасов Н.Г. , Аболмасов Н.Н. , Бычков В.А. , Аль - Хаким А. Ортопедическая стоматология / Н.Г. Аболмасов , Н.Н.Аболмасов , В.А. Бычков , А. Аль - Хаким . М .: МЕДпресс - информ , 2008. – 496 с .
 15. Король М.Д. Цементи для фіксації незнімних протезів : Навч . посіб . / М.Д.Король , О.Д.Оджубейська . – В .: Нова книга , 2006. – 96с .
 16. Лебеденко И.Ю. , Перегудов А.Б. и соавт . Телескопические и замковое крепления зубных протезов . – М .: Мед.лит . – 2005. – 335с .
 17. Маевски С.Стоматологическая гнатозиология : Нормы окклюзии и функции стоматогнатической системы / С. Маевски : навч . ред . на рус . яз .: В.Ф. Макеев , М.М. Угрин ; пер . с пол . яз .: Оксана Заваринская . – Л .: ГалДент , 2008. – 144 с .
 18. Иорданишвили Андрей Константинович Клиническая ортопедическая стоматология / Андрей Константинович Иорданишвили . - М .: МЕДпресс информ , 2007. – 248 с .
 19. Макеєв В.Ф. Ортопедична реабілітація хворих з дефектами та деформаціями зубо щелепної системи , зумовленими незрощеннями піднебіння / В.Ф. Макеєв // Дентальні технології . – 2007. – № 3-4 (34-35) . – С.88-91 .
 20. Нідзельський М.Я. Механізми адаптації до зубних протезів / Нідзельський М.Я. – II .: АКМІ , 2003. - 115с .
 21. Васильев М.А., Беда В.И., Гурин П.А. Физиологический отклик на состояние поверхности металлических дентальных имплантатов. – Львів, 2010. – 115с.
 22. Абакаров С.И. Современная конструкция несъемных зубных протезов . – М .: Высшая школа , 1994. 95 с .
 23. Айер Уильям Психология в стоматологической практике / Уильям Айер ; пер . с англ . под ред . В.В. Бойко . - СПб .: Питер , 2008. - 219 с . – (Краткий справочник) . - Пер.изд .: Psychology and Dentistry . Mental Health Aspects of Patient Care / Ayer , William A .
 24. Аспекти сучасної професійної діяльності лікаря стоматолога : навчальне посібник для післядиплом . освіти лікарів стоматологів / Петро Николаевич

- Скрипников, Таисия Петровна Скрипникова, Светлана Вадимовна Мельникова; МЗУ, УМСА. - Полтава: Інарт, 2009. - 83 с.
25. Величко Л.С. Профилактика и лечение артикуляционной перегрузки па Перодонта. Минск, 1985. 141 с. Не oleastli Honormoses 8. Гожая Л.Д. Аллергические заболевания в ортопедической стоматология. М.: Медицина, 1988. 160 с.
 26. Ирошникова Е.С., Шевченко В.И. Параллелометрия в ортопедической стоматологии. М.: Медицина, 1989. 127 с.
 27. Гросс М.Д., Метьюс Дж.Д. Нормализация окклюзии. - М.: Медицина, 1986. - 286с.
 28. Мірза О.І. Діагностика і лікування больового синдрому дисфункції скронево нижньощелепного суглоба: автореф. дис. на здобуття вченого ступеня доктора мед. наук: 14.01.22 - Стоматологія / О.І. Мірза ГУкр.мед.стомат. акад. - Полтава, 2002. - 36с.
 29. Гумецький Р.А., Завадка О.Є., Рожко М.М., Січкоріз Л.М. Психологічна і медикаментозна підготовка пацієнтів у стоматологічній практиці. - Львів, 2000. - 233с.
 30. Кулаженко В.И., Березовский С.С. Бюгельное протезирование. Киев: здоровье, 1975, 101 с.
 31. Курляндский В.Ю. Керамические и цельнолитые несъемные зубные
 32. про тези М.: Медицина, 1978.
Матеріалознавство у стоматології: навчальний посібник для студентів стомат. фак. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації / під заг. ред. М.Д. Короля; Михайло Дмитрович Король, Ольга Дмитрівна Оджубейська, Володимир Іванович Доценко та ін.; УМСА. - Вінниця: Нова книга, 2008. - 235 с
 33. Жулев Е.К. Частичные съемные протезы. Теория, клиника и лабораторная техника. - Н. Новгород: Из-воНГМА, 2000. - 425 с.
 34. Кононенко Ю.Г., Рожко Н.М., Рузин Г.П. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии. - Киев: Книга плюс, 2001. - 320с.
 35. Копейкин В.Н. Ошибки в ортопедической стоматологии. - М.: Триада-Х, 1998. - 174с.
 36. Левітов О.М., Рубаненко В.В., Король М.Д. Щелепно-лицева ортопедія/ Курс лекцій. - Полтава, 1995. - 79 с.
 37. Міщенко В.П., Силенко Ю.І., Рубаненко В.В., Жукова І.О. Функціональна діагностика в ортопедичній стоматології. - Полтава, 1996. - 26с.
 38. Нідзельський М.Я. Механізми адаптації до зубних протезів. - Полтава, 2003. - 115с.
 39. Петросов Ю.А., Калпакьянц О.Ю., Сеферян Н.Ю. Заболевания височно-нижнечелюстного сустава. - Краснодар, 1996. - 320с.
 40. Рожко М.М., Михайленко Т.М., Онищенко В.С. Довідник з ортопедичної стоматології. - Київ, "Книга плюс". - 2004. - 291с.
 41. Рожко М.М., Неспрядько В.П. Ортопедична стоматологія. - К.: Книга плюс, 2003. - 486с.
 42. Шварц А.Д. Биомеханика и окклюзия зубов. - М.: Медицина, 1994. - 203с.
 43. Щербаков А.А., Гаврилов Е.И., Трезубов В.Н., Жулев Е.Н. Ортопедическая стоматология. - С.Петербург, 1997. - 568с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Неспрядько В.П., Жегулович З.Е. Полурегулируемые артикуляторы: применение в клинике и зуботехнической лаборатории / В.П. Неспрядько, З.Е. Жегулович // Зубное протезирование. - 2006. - № 2 (14). - С.4-11.
2. Павленко О.В., Касіянчук М.В. Застосування нових технологій профілактики атрофії альвеолярного паростка О.В. Павленко, М.В. Касіянчук // Дентальні технології. - 2007. - № 3-4 (34-35). - С. 79-81.
3. Павленко А.В. Применение адгезивно-волоконных систем при восстановлении коронки зуба и зубного ряда / А.В. Павленко, С.А. Горбань, Т.В. Литвин [и др.] и Дентальные технологии. - 2007. - № 1 (32). - С. 47-49.
4. Дорошенко О.М. Способи медикаментозної корекції патологічних змін тканин протезного ложа у ранні терміни адаптації до знімних протезів / О.М. Дорошенко // Дентальні технології. - 2007. - № 3-4 (34-35). - С.38-41.
5. Каламкарів Х.А. Ортопедическое лечение патологической стираемости твердых тканей зубов / Х.А. Каламкарів. - М.: МИА, 2004. - 176с.
6. Лобань Г.А. Мікробіологія, вірусологія та імунологія порожнини рота: Навч. посіб. / Г.А. Лобань, В.І. Федорченко. - П.: Верстка, 2004. - 122с.
7. Макеев В.Ф., Когут О. Дослідження вмісту металів і мікроструктури зубопротезних сплавів на основі благородних металів / В.Ф. Макеев, О.К. Когут // Современная стоматология. - 2007. - №4 (40). - С. 116-119.

8. Отгисные материалы в стоматологии : учеб . пособие для системы после вуз . проф . образования врачей - стоматологов / Танка Ибрагимович Ибрагимов , Борис Павлович Марков , Нина Амурхановна Цаликова и др ; под ред . Т.И. Ибрагимова , Н.А. Цаликовой . - М .: Практическая медицина , 2007. - 127 с .
9. Суботович Катажина Керамика для каждого : пер . с польск . / Катажина Суботович . - Львов : ГалДент , 2009. - 96 с .: ил . - Пер.изд .: Ceramika dla kazdego / Katarzyna Subotowicz . - Katowice , 2008
10. Усевич Т.Л. Клиническое материаловедение в стоматологии : учебник Т.Л. Усевич . - Ростов н / Д : Феникс , 2007. - с.312
11. Фізична реабілітація в стоматології : навчальний посібник для студ . вищ . навч . закладів / Валентина Андріївна Шаповалова , Василь Михайлович Коршак , Валентина Миколаївна Халтагарова та ін . - К .: Медицина , 2008. - 95 с .
12. Чуйко Анатолий Николаевич Биомеханика в стоматологии / Анатолий Николаевич Чуйко , Игорь Анатольевич Шинчуковский . - Харьков : ФОРТ , 2010. - 466 с .: вкл . л . ил . - Библиогр .: с . 455-466.
13. Панчоха В.П. Цельнолитые бюгельные протезы на огнеупорных моделях . Киев : Здоровье , 1981. - 192 с .
14. Потапчук А.М. , Добра П.П. , Русін В.В. , Рівіс О.Ю. Сучасна фізіотерапія та діагностика в стоматології . Навчальний посібник . / А.М . Потапчук , П.П. Добра , В.В. Русін , О.Ю. Рівіс — Ужгород : Видавництво ФОП Бреза А.Е. , 2012. - 450 с . 44.
15. Пясецкий М.И. Телескопические коронки в ортопедической стоматологии . Киев : Здоровье , 1975. - 100 с .
16. Макеев В.Ф. Литые культевые вкладки и стандартные штифтовые конструкции в сравнительном аспекте / В.Ф. Макеев , В.А. Годованый , А.И. Годована [и др .] // Современная стоматология . - 2006. - №2 . - С.144-149
17. Мірза О.І. Діагностика і лікування больового синдрому дисфункції скронево нижньощелепного суглоба : автореф . дис . на здобуття вченого ступеня доктора мед . наук : 14.01.22 - Стоматологія / О.І. Мірза ГУкр.мед.стомат . акад . — Полтава , 2002. - 36с .
18. Рожко М.М. Зубопротезна техніка / М.М. Рожко , В.П. Неспрядько та ін . - К .: Книга плюс . - 2006. - 543с .
19. Ряховский А.Н. Система оценки критерии качества протезирования искусственными коронками А.Н. Ряховский , М.М. Антоник // Клиническая стоматология . - 2005. - № 3. - С.54-59 .
20. Самойленко А.В. Сучасні аспекта етіології , патогенезу та лікування різних клінічних варіантів генералізованого пародонтиту : автореф . дис . на здобуття вченого ступеня доктора мед . наук : 14.01.22 Стоматологія | Ін - т стоматології АМН України . - Одеса , 2003. - 34 с .
21. Чуйко А.Н. Биомеханический анализ некоторых вопросов окклюзии / А.Н. Чуйко // Стоматолог . - 2003. - № 10. - С. 37-43.
22. Шинчуковський І.А. Показання , клінічні особливості заміщення дефектів коронок бокових зубів вкладками та технологія їх виготовлення : автореф . дис . на здобуття наукового ступеня канд . мед . наук : 14.01.22 Стоматологія Л.А. Шинчуковський . Нац.мед . ун-т ім .О.О. Богомольця . - К . , 2006,20с .
23. Чибисова М.А. , Поздняк - Чучман В.В. Цифровая рентгенография в практической стоматологии М.А. Чибисова , В.В. Поздняк - Чучман // С. - Петербург , Институт стоматологии , 2001. - 48с .
24. Шүлер Я. RP - SKABETS індивідуальної техніки виготовлення коронок та мостовидних протезів / Я. Шүлер // готові воскові заготовки для функціональної та Новини стоматології . - 1995. - №2 . - С. 60-65.
25. Carr, Alan, Glen McGivney, and David Brown. McCracken's Removable Partial Prosthodontics 11 Ed. St. Louis: Elsevier Mosby, 2005.
26. Shillingburg, Herbert, Sumiya Hobo, Lowell Whitesett, Richard Jacobi, and Susan Brackett. Fundamentals of Fixed Prosthodontics 3rd Ed. Chicago: Quintessence, 1997.^[SEP]th
27. Zarb, George and Charles Bolender. Prosthodontic Treatment for Edentulous Patients 12th Ed. St. Louis: Mosby, 2004.
28. Alexander PC: Analysis of the cuspid protective occlusion, J Prosthet Dent 13:309-317, 1963.
29. Goodacre CJ et al: The prosthodontic management of endodontically treated teeth: a literature review. Part I. Success and failure data, treatment concepts, J Prosthodont 3:243-250, 1994.
30. Lauciello FR: Technique for remounting removable partial dentures opposing maxillary complete dentures, J Prosthet Dent 45:336-340, 1981.
31. Kramer HM: Impression technique for removable partial dentures, J Prosthet Dent 11:84-92, 1961.

Терапевтична стоматологія

1. Організація прийому стоматологічних хворих. Медична документація.
2. Клінічні та спеціальні методи обстеження у стоматології.
3. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога.
4. Види місцевого знеболення. Анестетики для місцевого знеболення. Потенційоване місцеве знеболення, премедикація.
5. Загальні та місцеві ускладнення при місцевому знеболенні, надання допомоги.
6. Етіологія, патогенез, клініка і лікування некаріозних уражень зубів.
7. Сучасне уявлення про причину виникнення карієсу зубів.
8. Карієсо- і пародонтопатогенна роль зубного нальоту.
9. Клінічна картина, диференційна діагностика та методи лікування пульпіту.
10. Клінічна картина, диференційна діагностика та методи лікування періодонтиту.
11. Помилки і ускладнення при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту.
12. Класифікація пломбувальних матеріалів і адгезивних систем.
13. Етіологія, патогенез, клінічна картина гінгівітів. Загальні принципи лікування.
14. Етіологія, патогенез, клінічна картина пародонтитів.
15. Основні принципи комплексної терапії дистрофічно-запальних захворювань пародонту.
16. Фізіотерапевтичні методи в комплексній терапії хронічного генералізованого пародонтиту.
17. Помилки при обстеженні та лікуванні хворих із захворюваннями пародонту.
18. Обстеження хворих із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота.
19. Травматичні ураження СОПР.
20. Інфекційні захворювання слизової оболонки. Клінічна картина та профілактика СНІДу у стоматології.
21. Мікотичні ураження СОПР.
22. Захворювання язика та губ.
23. Зміни слизової оболонки порожнини рота при алергічних захворюваннях, методи лікування.
24. Етіологічне і патогенетичне обґрунтування основних напрямків профілактики стоматологічних захворювань.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Годована О.І. Захворювання пародонту (гінгівіт, пародонтит, пародонтоз). Навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів післядипломної освіти). - Львів-Тернопіль:Джура,2009. – 200 с.
2. Дубровина Е.В. Местная анестезия в стоматологии. Атлас / Е.В. Дубровина. - Полтава: ФОП Говоров С.В., 2010. - 488с.
3. Заболотний Т.Д. Генералізований пародонтит / Т.Д. Заболотний, А.В. Борисенко, А.В. Марков, І.В. Шилівський //-Львів: ГалДент -2011.-240с.
4. Заболотний Т.Д. Запальні захворювання пародонту / Т.Д. Заболотний, А.В. Борисенко, Т.І. Пупін //- Львів: ГалДент -2013.-240с.
5. Калюжна Л.Д. Хвороби шкіри обличчя слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ: навч.посібн. [для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. післядипл.освіти] / Л.Д. Калюжна, Г.Ф. Білоклицька. – К.: Грамота, 2007. - 280с.
6. Кириленко І.І. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: навч.посіб./ І.І.Кириленко, І.В.Палійчук, М.М.Рожко. - К.:ВСВ «Медицина», 2016.- 352 с.
7. Мороз К.А. Карієс і некаріозні ураження твердих тканин зубів. Навчальний посібник для лікарів-інтернів за фахом «Стоматологія» для вищих медичних навчальних закладів ІV рівня акредитації з грифом МОіН України (лист №1/11-486 від 04.02.2010 р.) / К.А. Мороз // Нова книга. Вінниця, 240 с.
8. Основи стоматологічної діяльності (організаційно-правові, гігієнічні, деонтологічні): навч.-довідниковий посібник для студ. стомат. факультетів вузів, лікарів-інтернів, магістрантів, клінічних ординаторів, практичних лікарів / [В.Ф. Москаленко, В.Г. Бардов, ВО. Маланчук та ін.].- [Вид. 2-е]. – Вінниця: Нова Книга, 2011. – 440 с.

9. Стоматологія: підручник: У 2 книгах. - Кн. 1: / [Рожко М.М., Попович З.Б., Куроєдова В.Д. та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.- 872с.
10. Стоматологія: підручник: У 2 книгах. - Кн. 2: / [Рожко М.М., Кириленко І.І., Денисенко О.Г. та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.- 992с.
11. Стоматологія: Нормативне виробничо-практичне видання: збірник для керівників лікувально-профілактичних установ, їх заступн., зав. відділень та широкого загалу спеціалістів / [відповід. редактор Т.В. Марухно]. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ Медінформ, 2014. – 748 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Борисенко А.В. Практична пародонтологія: [видання для стоматологів, лікарів інших спеціальностей, слухачів курсів післядипломної освіти, лікарів-інтернів, студ. мед. вузів] / А.В. Борисенко. – К.: Доктор-Медіа, 2011.-472с.
2. Довідник з ендодонтії: [підручник для мед. вузів] / О.В. Павленко, Ю.М. Беличенко, Т.М. Волосовець, С.В. Аль-Алавні. – Сімферополь: Н. Оріанда, 2010.-326с.
3. Дорошенко С.И. Основы телерентгенографии: учебн. пособие [для студ. мед. вузов, интернов, курсантов и специалистов-рентгенологов, ортодонтотв, хирургов] / С.И. Дорошенко, Е.А. Кульгинский. – К.: Здоров'я, 2007. – 72 с.
4. Захворювання пародонта у дорослих і дітей [навч. посібник для лікарів-інтернів стоматологів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти] / П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Т.А. Хміль, К.С. Козакова. – Полтава: Вид-во УМСА, 2010.- 140с.
5. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря-стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко. – К.: Medbooks, 2012.- 348с.
6. Профілактика стоматологічних захворювань: навч. посібник для студ., лікарів-інтернів та лік.-стоматологів / [Н.І. Смоляр, О.М. Гуменюк, Т.П. Кравець та ін.]; під ред. проф. Н.І. Смоляр та О.М. Гуменюк. – Львів: Магнолія-2006, 2012. – 368 с.
7. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія: навч. посібник [для студ., інтернів та лікарів-стоматологів] / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць. – Полтава: Інарт, 2011.-136с.
8. Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Шинкевич В.І., Товма В.В. Індивідуальні та вікові клініко-морфологічні особливості слизової оболонки органів ротової порожнини. Навч. посібник для лікарів-інтернів.- Полтава, 2016.- 102 с.
9. Скрипнікова Т.П. Клиническая эндодонтия. Протейпер юниверсал, клиническое применение: учеб. пособие [для студ., интернов и врачей-стоматологов] / Т.П. Скрипнікова, П.Н. Скрипников, В.А. Дубина. – Полтава: Інарт, 2009.-36с.
10. Шинкевич В.І. Карієс зубів: навч. посібник [для лікарів-інтернів факультетів післядипломної освіти вищ. мед. закл. III-IV р.а., магістрів, клінічних ординаторів, лікарів-стоматологів] / В.І. Шинкевич, І.П. Кайдашев. – Полтава: АСМІ, 2011.-98с.
11. Шинкевич В.І., Кайдашев І.П. Медикаментозна гіперчутливість в стоматології: Навчальний посібник, затверджений ЦМК з ВМО МОЗ України.- Полтава, 2015.- 137 с.
12. Югов В.К., Скрипнікова Т.П. Променева діагностика в ендодонтії: Навчальний посібник, затвердж. МОН України.- Полтава, 2015.- 191

Ортодонтія

1. Зовнішньо- та внутрішньо ротове обстеження ортодонтичного пацієнта. Особливості обстеження СНЩС. Проведення функціональних проб.
2. Біометрична діагностика при аналізі моделей щелеп при тимчасовому, змінному та постійному прикусах.
3. Роль фотометрії в діагностиці та плануванні ортодонтичного лікування. Правила проведення зовнішньоротових та внутрішньоротових фотографій.

4. Роль телерентгенографії в діагностиці, плануванні та прогнозі ортодонтичного лікування. Визначення напрямку росту щелеп для уточнення планування ортодонтичного лікування.
5. Аналіз ТРГ з прямої та бокової проекції. Визначення кісткового віку на рентгенограмі кисті руки та ТРГ.
6. Фактори ризику виникнення та формування зубощелепних аномалій. Міогімнастика: покази, правила проведення. Застосування міофункціональних апаратів.
7. Конструктивні особливості знімних та незнімних ортодонтичних апаратів.
8. Шкідливі звички та способи їх усунення. Апарати для усунення шкідливих звичок.
9. Аномалії форми, величини та структури твердих тканин. Тактика лікування.
10. Аномалії кількості зубів. Морфологічні, функціональні та естетичні порушення. Ангідротична ектодермальна дисплазія.
11. Види діастем. Етіологія, клінічні особливості, лікування. Саморегуляція діастем.
12. Аномалії положення зубів в сагітальному напрямку. Клініка, діагностика, лікування.
13. Аномалії зубних рядів в трансверзальній площині. Етіологія, клініка, діагностика, лікування. Застосування знімних та незнімних ортодонтичних апаратів в залежності від періоду прикусу.
14. Дистальний прикус. Чинники ризику, клінічні особливості в залежності від форми прикусу. Додаткові методи обстеження. Лікування в залежності від періоду прикусу. Профілактика. Співпраця з ЛОР-спеціалістом.
15. Мезіальний прикус. Чинники ризику. Роль спадкового фактору. Клінічні особливості в залежності від форми прикусу. Додаткові методи обстеження. Лікування в залежності від періоду прикусу.
16. Активатори. Активатор Андресена-Гойпля та активатори Френкеля I-IV. Покази до використання. Конструктивні особливості.
17. Відкритий прикус. Етіологія. Клінічні особливості в залежності від форми прикусу. Додаткові методи обстеження. Лікування в залежності від періоду прикусу.
18. Глибокий. Етіологія. Передчасне видалення тимчасових зубів. Клінічні особливості в залежності від форми прикусу. Додаткові методи обстеження. Лікування в залежності від періоду прикусу.
19. Перехресний прикус. Форми. Етіологія. Додаткові методи обстеження. Функціональні проби. Лікування в залежності від форми та періоду прикусу.
20. Особливості ортодонтичної реабілітації пацієнтів із незрощенням губи, альвеолярного паростка та твердого піднебіння.
21. Вплив зубощелепних аномалій та деформацій та розвиток каріозних уражень твердих тканин зубів та тканин пародонта.
22. Психологічна підготовка пацієнтів різного віку до ортодонтичного лікування: завдання, тема бесіди в залежності від віку, можливості застосування психотерапевтом медикаментозної корекції та гіпнозу у складних випадках.
23. Фізіо- та рефлексотерапія в ортодонтії. Покази, методики.
24. Хірургічний метод, як додатковий або основний, при лікуванні ортодонтичних пацієнтів.
25. Послідовне видалення зубів з метою управління прорізання інших зубів. Послідовне, серійне видалення зубів за Хотцом. Видалення зубів з метою ортодонтичного лікування.
26. Компактостеотомія. Покази. Методики. Метод тунелювання за М.С. Шварцом та Ф.Я. Хорошилкіної.
27. Вибіркове пришліфовування емалі. Покази. Методики та інструментарій. Правила проведення.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фліс П.С. Ортодонтія. - Вінниця: «Нова книга», 2006. - 308 с.
2. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телерентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
3. Дорошенко С.І., Кульгінський Є.А. Основи телерентгенографії. – К.: Здоров'я, 2007. – 70 с.
4. Куроедова В.Д., Ждан В.Н., Галич Л.Б. и др. Атлас ортодонтических аппаратов. – Полтава: «Дивосвіт», 2011 р. – 156 с.

5. Фліс П.С., Омельчук М.А., Ращенко Н.В. та ін. Ортодонтия. – К.: Медицина», 2008 р. - 360 с.
6. Фліс П.С., Омельчук Н.А., Ращенко Н.В. и др. Orthodontics. – К.: Медицина», 2008 р. - 336 с.
7. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П. «Дитяче зубне протезування». – Київ: «Медицина», 2011 р. - 200 с.
8. Головкин Н.В. «Ортодонтия. Развитие прикуса, диагностика зубочелюстных аномалий, ортодонтический диагноз». - Полтава, 2003. – 296с;
9. Головкин Н.В. «Ортодонтические аппараты». - Винница, Новая книга, 2006. – 215с;
10. Головкин Н.В. «Ортодонтия». - Винница, Новая книга, 2008. – 220с;
11. Дорошенко С.И. «Синдромы в ортодонтии», - Киев, Здоровье, 2008. –91с.
12. Дмитренко С.В. “Эффективность протезирования дефектов зубов и зубных рядов у детей с заболеваниями органов пищеварения.” Детская стоматология.-2000.№12.-с.104-108.
13. Минева В.А. “Последствия ранней утраты зубов без замещения дефектов ортопедическими аппаратами.” // Стоматология детского возраста и профилактика.-2003.№1-2, с.61-66.
14. Персин Л.С. «Ортодонтия». –Москва 2004, с.345.
15. Хорошилкина Ф. Я. Ортодонтия. Дефекты зубов, зубных рядов, аномалии прикуса, морфофункциональные нарушения в челюстно-лицевой области и их комплексное лечение. – [2-е изд.]. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2010. – 592 с.
16. Уильям Р. Проффит, Генри У. Филдз, Дэвид М. Савер Современная ортодонтия 5-е издание. - ГалДент 2019.
17. Лаура Митчелл Основы ортодонтии.- Москва, «ГЭ ОТАР-Медиа»; 2010. - 334с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Даггал М.С. Лечение и реставрация молочных зубов (Иллюстр. рук- во) / М.С. Даггал, М.Е. Дж. Керзон, С.А. Фэйл, К.Дж. Тоумба, А.Дж. Робертсон; пер. с англ. под ред. проф. Т.Ф. Виноградовой. – 2-е изд. – М. : МЕД Пресс информ, 2009. – 160 с.
2. Профілактика стоматологічних захворювань // підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. / Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Карпенко [та інш.] За ред. Проф. Л.Ф. Каськової. — Харків. — «Факт», 2011. — 392 с.
3. Біда О. В. Прогнозування та профілактика ускладнень при ортодонтичному лікуванні хворих із застосуванням знімної та незнімної техніки : автореф. дис. ... канд. мед. наук : спец. 14.01.22 «Стоматологія» / О. В. Біда. – Київ, 2008. – 21 с.
4. Персин Л.С., Єлизарова В.М., Дьякова С.В. Стоматология детского возраста. - М.:Медицина, 2003. – 640с.
5. Яворовская Т. Д. Демпферные свойства пародонта на этапах ретенционного периода лечения пациентов со скученным положением зубов / Т. Д. Яворовская, Ю. А. Гиоева, О. С. Емельянова // Ортодонтия. – 2010. – № 4. – С. 43–47.
6. Геворкян Т. В. Состояние органов и тканей полости рта при коррекции зубоальвеолярных аномалий и деформаций с использованием стоматологических кап: дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / Т.В. Геворкян. – М., 2014. – 128 с.
7. Alexander R.G. The 20 principles of the ALEXANDER DISCIPLINE.- Quintessence Publishing Co., 2008. – 236p.2
8. John C. Bennet, Richard P. McLaughlin. Orthodontic management of the dentition with the preadjusted appliance. Elseiver Health Siences, 2002.-380p.
9. Ravindra Nanda, Sunil Kapila. Current therapy in orthodontics. – Mosby, 2010. – 396p.
10. Theodore Eliades, Niolaos Pandis. Self-ligation in Orthodontics: An evidence-based approach to biomechanics and treatment. – Blacwell Publishing Ltd., 2009. – 180p.
11. Grunert I. «Детская адентия» // Новое в стоматологии.-2004. №1-2, с.35-40.
12. Доусон П. Функциональная окклюзия. От височно-нижнечелюстного сустава до планирования улыбки. – Практическая медицина, 2016.
13. Ноар Джозеф Практическая ортодонтия. Руководство по коррекции окклюзии. – ГалДент, 2015